

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

67-289/14
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 6437 датум 07. 03. 2014.

Поводом обраћања грађана и сазнања из јавних извора, поступајући превентивно, а на основу члана 24. став 2. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, бр. 79/2005 и 54/2007), Заштитник грађана обавештава Министарство финансија

Примена Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору („Службени гласник РС“, бр. 180/2013) на начин да се опорезује месечна исплата и онда када је неопорезиви износ премашен због тога што је кумулативно, а без кривице и воље грађанина, исплаћено два или више заосталих и доспелих месечних износа, КРШИ ПРАВА ГРАЂАНА, НЕПРАВИЛНА ЈЕ, НЕПРАВИЧНА И СУПРОТНА СВРСИ ДОНОШЕЊА ТОГ ЗАКОНА.

„Солидарни порез“ правилно је обрачунати само за месечну исплату која није кумулативна, при чему се за „кумулативну“ сматра истовремена исплата два или више месечних давања без кривице или изричите воље примаоца.

Ради спречавања кршења права грађана, Заштитник грађана упућује Министарству финансија

ПРЕВЕНТИВНЕ ПРЕПОРУКЕ

Министарство финансија ће израдити упутство о начину примене Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору, у које ће унети став Заштитника грађана о правилној примени Закона у случају кумулативне месечне исплате.

У сваком случају у ком је солидарни порез наплаћен неправилно, а за који Министарство финансија сазна (на основу обраћања грађана или по службеној дужности), неправилно наплаћени порез биће рефундиран примаоцу прихода, са рачуна прописаног за уплату јавних прихода буџета Републике Србије – средства по основу разлике за уплату нето прихода запосленог код исплатиоца прихода у јавном сектору.

Образложење:

Заштитнику грађана почетком 2014. године обратио се већи број притужилаца, изражавајући незадовољство применом Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору. Највећи број притужби поднеле су жене које се налазе на породилском одсуству

или одсуству са рада ради неге детета, а притужбу је, у име својих чланова, поднело и Удружење грађана „Родитељ“ из Београда.

Притужиоци указују да су применом овог закона погођена сва лица чији се приходи исплаћују са закашњењем, због чега се дешава да накнаде зараде/плате које појединачно не прелазе износ од 60.000,00 динара буду „солидарно опорезоване“, уколико се у истом месецу изврши више заосталих исплата. Закон се примењује и на приходе који су остварени пре 01. 01. 2014. године, а исплаћени су након његовог ступања на снагу.

Заштитник грађана се дописима 67-289/14 од 26. 02. 2014. године обратио Управи за трезор и Пореској управи Министарства финансија, захтевом за достављање информација које се односе на досадашњу примену Закона.

Актом бр. 402-00-269-2/2014-001-004 од 28. 02. 2014. године Управа за трезор обавестила је Заштитника грађана да није надлежна да се изјашњава о питањима која се односе на тумачење одредби закона, због чега је захтев проследила на даљу надлежност Министарству финансија. Истовремено, указала је да, сагласно члану 93. б) став 3. Закона о буџетском систему, Управа за трезор врши централизован обрачун примања запослених, изабраних, постављених и ангажованих лица искључиво на основу података достављених од стране субјеката у чије име се обрачун и врши. Такође је нагласила да је функционер, односно руководилац директног/индиректног корисника буџетских средстава одговоран за преузимање обавеза, њихову верификацију, издавање налога за плаћање које треба извршити из средстава корисника, и издавање налога за уплату средстава која припадају буџету, као и да је одговоран за закониту, наменску, економичну и ефикасну употребу буџетских апропријација.

Актом бр. 000-431-00-00062/2014-Г0045 од 03. 03. 2014. године Пореска управа обавестила је Заштитника грађана да врши контролу примене Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору, тако што проверава да ли је за претходно календарско тромесечје нето приход запослених у јавном сектору умањен у складу са Законом, као и да утврђује разлику за уплату нето прихода ако запосленом у јавном сектору нето приход није умањен према законским одредбама. Имајући у виду да се Закон примењује од 01. 01. 2014. године, Пореска управа није у могућности да детаљније информише Заштитника грађана о његовој примени, с обзиром на то да контрола тек предстоји. Истакнуто је да је Министарство финансија надлежно за спровођење Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору, за његову уједначену примену, као и за давање мишљења.

Након разматрања достављених изјашњења, на основу обраћања грађана и сазнања из јавних извора, поступајући превентивно, у смислу члана 24. став 2. Закона о Заштитнику грађана, Заштитник грађана обавештава Министарство финансија о свом ставу у вези са применом Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору и последицама које она производи.

Заштитник грађана има сазнања о томе да услед нередовности, тј. кашњења приликом исплате одређених давања, долази до њихове кумулације, па приходи запослених који иначе не би подлегали „солидарном опорезивању“ након сабирања у истом месецу укупно прелазе неопорезиви износ (60.000,00 динара) и бивају опорезовани.

Анализом одредаба Закона о умањењу нето прихода лица у јавном сектору утврђено је да законски текст садржи термин који говори о исплати која је извршена у једном месецу, али да не прави изричиту разлику између исплате појединачног нето прихода за календарски месец и кумулативне исплате више заосталих прихода, до које понекад (на жалост) у пракси долази.

Међутим, сваки закон тумачи се и циљно (унутар оквира који даје језичко тумачење). Јасно је да је намера законодавца била да додатно „солидарно“ опорезује месечне приходе који прелазе одређен износ, а не да додатно „казни“ оне који су већ кажњени тиме што послодавац или други исплатилац прихода (што може да буде и сама држава) касни са исплатом месечног прихода – нпр. зараде или накнаде зараде због породилског одсуства, па онда (и то без камате) два или више месечних износа ушлаћује истовремено.

Иако је Закон окренут нормативној стварности која **изричито** не помиње описану ситуацију доцње, језичко тумачење оставља довољно простора да се уважи резултат циљног тумачења и пропис примени правилно, те спречи кршење права грађана на пун новчани износ који им припада.

Стога је потребно да Министарство финансија без одлагања изради упутство о начину примене Закона о умањењу нето прихода у јавном сектору, у које ће унети став Заштитника грађана о правилној примени Закона у случају кумулативне месечне исплате, како би се остварила сврха наведених прописа, односно „солидарно опорезивање“ у јавном сектору спровело само у односу на лица чији стварни приходи, односно реална економска снага, оправдавају опорезивање.

Имајући у виду број примљених притужби, односно да проблем на који се њима указује није појединачног, већ системског карактера, потребно је да Министарство финансија, увек када сазна да је солидарни порез наплаћен неправилно, више наплаћени износ рефундира примаоцу прихода, са рачуна прописаног за уплату јавних прихода буџета Републике Србије – средства по основу разлике за уплату нето прихода запосленог код исплатиоца прихода у јавном сектору, наведеног у члану 4. став 1. Правилника о начину умањивања нето прихода запосленог у јавном сектору.

Заштитник грађана још једном указује и на потребу да сви директни и индиректни корисници буџетских средстава, као и сви други послодавци, благовремено врше исплате зарада, накнада зарада и других примања, што би требало да буде и предмет инспекцијске контроле.

Имајући у виду значај овог питања за ширу јавност, овај акт биће без одлагања учињен јавним.

Саша Јанковић

Доставити:

- Министарству финансија